

Vanda

VAN-dah

Vandasläktet består till största delen av varmväxande ljusälskande orkidéer med blommor i underbara färger. De flesta Vanda kommer från det tropiska Asien där dom är lätta att odla i det varma klimat som erbjuds. Där odlas dom bäst utomhus under skuggande tak. I vårt klimat odlas dom bäst i varma växthus eller i boningsrum i ljusa fönster. Det mindre hybridläktet *Ascocenda* (*Ascocentrum* x *Vanda*) är i regel lättare att lyckas med i vårt klimat.

LJUS är en av de viktigaste faktorerna när man vill få en *Vanda* att blomma bra oavsett om man odlar i växthus eller boningsrum. Det finns tre typer av *Vanda*: rembladade, semi-teret och teret. Den första typen är den som är lättast att odla i vårt klimat. Den har platta rem-liknande eller svagt v-formade blad. Den tereta typen har runda, suckulenta blad och behöver fullt solljus för att blomma till sin fulla potential och är svår att odla i vårt klimat. Den semi-tereta typen är en hybrid mellan de två nämnda. Ett ljust fönster med lite direkt solljus passar bra, men inget direkt solljus mitt på dagen. Detta betyder att ett ljust öst- eller västfönster passar utmärkt, ett sydfönster går också bra men då behöver man skugga plantorna med en persienn eller gardin. Bladen bör vara mellangröna till färgen.

TEMPERATUREN för de flesta Vanda bör ligga mellan 20-28 grader dagtid och minimum 16 grader nattetid. Vanda kan tåla temperaturer på upp emot 35 grader om luftcirkulationen, luftfuktigheten och skuggningen ökas. De flesta blåa *Vanda* har *Vanda coerulea* som förälder, och klara temperaturer ner till 10 grader. En temperaturskillnad på 8-10 grader mellan dag- och nattetemperatur är gynnsam för blomningen.

VATTEN kan tillföras på två sätt: dels genom vattning av rötterna och dels genom duschning av hela plantan med en blomsterspruta

men se till att vatten inte blir stående i bladvecken. Lättast odlas Vanda med rötterna fritt hängande. Vandor kräver stora mängder vatten då de växer. Hela den ljusa delen av året vattnas plantorna med fördel varje dag, under vintermånaderna ca: varannan till var tredje dag. Vanda vill ha cykler av vått och torrt så se till att rötterna får torka upp mellan vattningarna annars blir det lätt röta. Vattna inte med för kallt eller för varmt vatten detta kan skada plantan. En vattentemperatur på ca: 22-25 grader är lagom.

LUFTFUKTIGHETEN bör ligga mellan 50-80 % för *Vanda*, det viktigaste är dock att den är hög nattetid. Man kan öka luftfuktigheten kring plantorna genom att ställa krukorna ovan på fat med vatten. Men se till att krukorna inte står i kontakt med vattnet. Ett mera kostsamt, men effektivare, sätt är att inhandla en luftfuktare som fuktar luften. Det finns två typer av luftfuktare. Den ena kokar och förångar vattnet, denna typ ger bäst effekt men drar samtidigt mycket ström. Den andra typen fuktar luften med kallt vatten som passerar en fläkt. Denna typ är billig i drift men nackdelen är att man inte kan använda kranvatten då salterna i vattnet kommer att spridas i rummet. I stället används så kallat RO-vatten eller vattnet från en torktumlare.

GÖDNING är en annan viktig komponent om man vill ha välväxta plantor som blommor bra. En balanserad gödning med

sammansättningen 20-20-20 fungerar bra året runt. Då plantan är i aktiv växt gödglas den minst en gång vecka och då den är i vila (vintern) ca: en gång varannan vecka. Gödningen kan också ges vid varje vattning men då med en styrka motsvarande ½ den rekommenderade dosen. Genom att spola igenom korgarna/krukorna med rent vatten en gång i månaden kan man undvika att saltlagringar bildas i krukorna.

OMPLANTERING bör göras på våren. Plantor som växer i korgar behöver sällan planteras om. Låt dom vara om inte komposten (om man nu använder det) är nerbruten. Använd med fördel korgar av ädelträ då dessa har lång hållbarhet. Om man vill använda kompost i korgarna/krukorna så använd grov bark eller kol.

Reprinted and translated with permission of the

American Orchid Society
at Fairchild Tropical Botanic Garden
10901 Old Cutler Road
Coral Gables, FL 33156
www.aos.org